

A gyaloghadosztály és ezred támadó harcainak alapjai.

(Csancsibadze P. vezérezredesnek az Orosz Katonai Szemle 1945. évfolyam 18. számában megjelent tanulmányának ismertetése.)

Amidőn a fenti cikket röviden, de mégis hézagmentesen szeretném ismertetni, szükségesnek tartom, hogy olvasóim figyelmét a bevezető sorokban felhívjam az orosz katonai irodalom számunkra felbecsülhetetlen érdemeire.

E cikk lényegében azokat az értékes tapasztalatokat, gyakorlatban bevált eljárásokat tárgyalja, melyek egy védelemre tervszerűen berendezkedett ellenség elleni támadás sikeres végrehajtását biztosítják.

A döntés kereső harcnak, a támadásnak célja: az ellenség megsemmisítése. Ezt úgy és akkor érjük el, ha az ellenség egész védelmi rendszerét (8—12 km. mélységben) mélységében áttörjük és ezáltal védelmi rendszerét felborítjuk.

E sikeres támadásnak alapfeltételei a következők:

1. a támadás előkészítése;
2. az ellenség részletes (teljes) felderítése és terepfelderítés;
3. a támadás iránya és erők csoportosítása;
4. együttműködés;
5. készenléti helyek elfoglalása;
6. a támadás megszervezése és végrehajtása.

E pontok még nem jelentenek számunkra merőben új meglátásokat, meg fogunk azonban lepődni azon a tökéletességen, mellyel a Vörös Hadsereg e követelményeknek eleget tett és amellyel a döntő támadó harcoknak végtelen sorát győzelmesen hajtotta végre.

1. A támadás előkészítése.

Egy támadás előkészítése a kiképzéssel kezdődött, amikor a zlj-akat a várható feladatoknak megfelelő kiképzésben részesítették. Ha pl. egy folyóra támaszkodó elg. véd. állást kellett megtámadni és éjjeli harcokra is fel kellett készülni, akkor — mivel a kiképzéshez az eirendelt tád. végrehajtásáig rendszerint korlátolt idő állt rendelkezésre — a zlj-ak egy részét rohamcsapatokként, másik részét a folyamatkezeléshez, harmadik részét pedig éjjeli harcra képezték ki. Így a támadásnál adódó eltérő feladatokra külön kiképzett (szakképzett) gyalogság állt rendelkezésre, mellyel a fegyvernemek zavartalan összműködése csaknem tökéletes lehetett. A harccsoport-képzés természetesen a helyzetnek megfelelően történt: városi harcokra 1 lőv. szd. erejű rohamosztagot alakítottak, míg a német véd. állások áttörését gy. zlj. erejű olyan rohamzászlóalj hajtotta végre, amit harckocsik, nagyszámú tü. és már tűzfegyverek támogattak.

2. Az elg. felderítése és a terepfelderítés.

„Vaktában előnyömlni annyit jelent, mint céltalan veszteséget szenvedni és végeredményben ütközetet veszíteni.“ A szerző e megállapítását soha ne tévesszük szem elől, de egyben emeljük ki, hogy a Vörös Hadsereg — a közismert felderítőosztagokon és felderítőjárőrökön kívül — az ellenség felderítését mi-kép tudta oly mesterien végrehajtani:

- a) az elg. részeinek megállapítása megerősített megfigyelés útján az előre-

tólt figyelő- és segédfigyelőhelyekből, valamint a ho. és ezredtörzsekből előre-rendelt megfigyelő tisztek és a legjobban kiképzett feld. útján.

- b) éjjeli és nappali terepkutatások útján;
- c) válalkozásokkal (harccal);
- d) az elg. állások részleteit légi és egyéb fényképezésekkel;
- e) a terep gondos tanulmányozásával, amit szak. pk-tól felfelé minden tiszti végrehajt;
- f) a pk-i feld-sel; végzi minden rangú gyalogsági pk. valamennyi alárendelt és együttműködésre utasított fegyvernem (tü., pc., utász, repülő stb.) pk-ával együtt;
- g) zlj. és szd. pk-ok szemrevételezésével;
- i) áttörést megelőző este rendszerint végrehajtandó harcfelderítéssel (tüzérséggel, harckocsival és repülővel megerősítve);
- h) tüzellel való felderítéssel;
- j) az elg. hátából és oldalából lesállításokból végrehajtott feld. útján, távb. vonalak lehallgatásával, foglyok, szökevények és helyi lakosság kihallgatásával.

3. A tád. iránya és az erők csoportosítása.

Az ellenség pontos felderítése és a tökéletes terepfelderítés után a parancsnok a kapott feladat szellemében meghatározza a *támadási irányt és az erők csoportosítását. A főtámadási irány kiválasztásánál:*

- a) pontosan meg kell állapítani az elg. erejét és erőinek helyzetét;
- b) hol, mikor és milyen erős elg. tartalékok fellépésével számolunk;
- c) a terep hol kedvez nekük és mely terepszakaszokon várható elg. visszacsapás;
- d) talaj- és időjárási viszonyokat kell mérlegelnünk;
- e) az elg. véd.-nek hol van az a lehetőleg leggyengébb része, melynek áttörése feladatunk teljesítését jelenti.

Az így meghatározott főtád. irányában összpontosítani kell valamennyi tüzfegyver, de elsősorban a tü. tűzhatását. Támpont legyen számunkra a következő adat: ha lehetséges, akkor *200 és több löveg tüzét* fektessük a főtád. irány *1 km széles sávjára.*

4. Együttműködés.

A fegyvernemek együttműködését általában alárendelt egységeink számára a helyesen megadott *feladat* biztosítja.

Ezen felül azonban meg kell szerveznünk

- a) a gyalogság és tüzérség,
 - b) a gyalogság és harckocsi,
 - c) a gyalogság és repülők közötti együttműködést.
- ad. a.) a támadás csaknem mindig tüzérségi előkészítéssel kezdődik s folytatódik a gyalogság kísérésével úgy, hogy egyrészt a tü. tűz a gyalogság előnyomulásával állandóan erősödjék, másrészt, hogy támadásunk sávjába eső valamennyi elg. állást legalább támadásunk tartamára tegyen harcképtelenné.

Az együttműködés biztosítására a gyalogság készenléti helyeinek közelében az első vonaltól 150—200 m-re közvetlen irányzású lövegek is foglaljanak tűzelőállást.

A véd. körlet pk-ok a nekik alárendelt (vagy együttműködésre utasított) tüzérparancsnokokkal a támadást jóval megelőzve:

- a) megegyeznek a célok megjelölésére és az egymásközötti ök-re;

b) meghatározzák a zárótűz vonalát és az abban résztvevő tüzegyeket;
 c) olyan tü. előkészítést hajtanak végre, hogy az a felderített valamennyi elg. célt a tád. megindításáig elhallgattatja;

d) meghatározzák, hogy a tü-nek, mely akadályokat kell szétrombolni, hol milyen réseket kell löni a gyalogság és harckocsik számára;

e) végül a tü. feladatairól a gyalogság minden tisztjét — század pk-ig bezárólag tájékoztatták.

Lényeges és új helyzetet jelent számunkra az a tény, hogy az orosz gyalogság támadását (rohamát) **2—3 perccel a tü. előkészítés befejezése előtt** indítja meg és így az utolsó lövedékek becsapódásával szinte egyidőben ott is van az elg. állásban. A tü. tüzet pedig a betönés után nem helyezik hátra, hanem csak 50—100 m-es irányzék emeléssel csúsztatják hátrafelé.

A közvetlen lövésre kirendelt ütegek és pc. elh. lövegek a tü. előkészítés alatt abban résztvettek. A tád. alatt pedig 4—500 m-re követték a gyalogságot mindenkor készen arra, hogy a mélységi övben adódó feladatokat azonnal megtudják oldani.

A gyalogság és tü. összműködésének egyik záloga a gyalogsági pk. és a vele együttműködő tü. pk. közös harcálláspontja.

ad b) A gyalogság és harckocsik közötti együttműködés megteremtésével arra kell törekednünk, hogy azt a terepen szervezzük meg. Az összműködés részleteit a gyalogság minden rangú pk-a, a pc. fegyvernemnél pedig a harckocsi-parancsnokig bezárólag mindenki ismerje. A gy. egység pk-ok a páncélos parancsnokokkal együtt a terepen jelöljék meg a harckocsik előnyomulási irányát, félreértést kizáróan rögzítsék a terepen a tád. célokat, a kiindulási helyeket és a tád. utáni gyülekezőhelyeket. A gyalogsági pk-ok már tád. előtt gondoskodnak arról, hogy a harckocsikat lövésjárőrök, utászok és egyes elhárító lövegek kísérjék és biztosítsák, útjukból pedig a harckocsi akadályokat eltávolítsák.

Az együttműködés előkészítése védelemre berendezkedett elg. elleni támadásnál sokszor 1—2 napig is eltartott. Az együttműködés jeleinek megbeszélése, a célok egységes megjelölése a tü., hk. és gyalogság számára — különösen hosszadalmas munkát jelent.

ad c) A harckocsi támadást folyamatos repülő támadásoknak kell kísérni. A hullámok egymásutáni bevetését egységesen a hadtest-, vagy hadsereg-parancsnokság szabályozza, meghatározza a rep. tád-ok támadási céljait és időpontját. A rep. egység pk-ai a pilótákkal együtt a bevetés előtt szemrevételezik a saját és az elg. helyzetét rögzítik a főtámadás irányát. Ettől függetlenül a gyalogság és harckocsi-egységek az előírt és megbeszélte jelekkel a támadás alatt mindig tájékoztatják a repülőket saját helyzetükről.

5. Készenléti helyek elfoglalása.

Közös tapasztalat, hogy a lezajlott háborúban a támadásokat csaknem mindig készenléti helyekről hajtották végre a csapatok. Ennek a készenléti helynek az elg. első vonalától nem szabad 150—200 m-nél nagyobb távolságra lenni, mert csak így nem fog leszakadni a tü. tüztől a támadó gyalogság. A támadó tü. fegyvercsoport lehetőleg a saját-első vonal közelében foglaljon tü. állást, hogy minél távolabb támogathassa harccsoportjainkat.

A zavartalan vezetés céljából kívánatos, hogy az ezredparancsnok harcálláspontja a saját első vonaltól 500 m-nél távolabb ne legyen, míg a hop. az első vonaltól 1 km-en, a hadtest pk. pedig 1.5 km-en belül válassza harcálláspontját.

6. Támadás megszervezése és végrehajtása.

A sikeres tád. alapja a helyes terv és a gyors végrehajtás. A támadást a tü. tüzelőkészítés vége előtt indítsuk meg pár perccel, így nem fog támadásunk elkésni, vagy lemaradni a tü. tüztől. Szabályként kell tekinteni, hogy az egyszer megkezdett támadást végre is kell hajlani és az ellenséget elszánt közelharcban meg kell semmisíteni. A géppuska a térközökön át tüzelve támogatja a rohamozó gyalogságot, míg a harcokocsik sokszor velük egydőben rohannak az ellenséges állásokra és elnémitják vagy letiporják az ellenálló részeket.

A harcokocsikat természetesen a saját gyalogság is állandóan támogatja.

Fontos, hogy a tüzéségi támogatás állandó legyen. Ezt úgy érjük el, ha tüzét a tü. figyelők előretolt *mozgó* (támadással együtt haladó) figyelőhelyekről vezetik.

Ha a betörés sikerült: ne vesszen el a gyalogság az első vonal tisztogatásának részlet-harcaiban. Feltartóztathatatlanul és azonnal törjön előre az elg.-es véd. öv mélységébe, kövessék a tartalékok a részlet-harcokat nyugodtan hagyja a hátsóbb lépcsőkre.

A tád. döntő sikere részletsikerekből tevődik össze. Épp ezért minden részletsikert ki kell mélyíteni, de e részletsikerek ne térítsék el támadásunkat soha a helyes iránytól.

Végül mindig készen kell lenni az elg. ellentámadásainak elhárítására.

Az így végrehajtott támadások sikeresek voltak. A béke kiképzőinek feladata, hogy a győzelmes harcokat kiértékeve az ott szerzett tapasztalatokat a kiképzésnél értékesítsék.

Pálffy-Muhory Zoltán

A repülés fejlődése 1938 óta.

(Bánhidi Antal cikke a Magyar Technika műszaki és gazdaságtudományi folyóirat 1946. évi 7—8. számában.)

Az elmúlt háború elején a küzdő felek minden áldozatot meghozták a légierők fejlesztésére, mert nyilvánvaló volt, hogy a levegő uralma dönti el a hatalmas erők mérkőzését. A repülés terén kifejtett versenyt állandóan szemmel lehetett kísérni a saját terület felett belőtt, vagy leszállásra kényszerített repülőgépekből, illetőleg következtetni lehetett azokból a várható fejlődési fokokra.

A repülés elméleti alapját képező aerodinamika fejlődéséből a háborús évek alatt nem sok került nyilvánosságra. Legfőbb feladatai: a hangsebességet elérő repülési sebességek törvényszerűségeinek felderítése és ennek eredményeként a repülőgépek legkedvezőbb aerodinamikai kialakításai voltak. Ezen a téren a szerkezeti megoldásokból megállapíthatóan nagy fejlődés nem volt, a háború előtt már ismert elméleti eredmények és ezek gyakorlati kialakításai alig változtak.

Nagy haladás tapasztalható a repülőgép-motorok teljesítményének és üzembiztonságának fejlesztése terén. A háború előtti 1000—1500 LE motoregységek a dugattyús motoroknál is 2500—3000 LE-re emelkedtek, a motorsúly lényeges növekedése nélkül. Új fejezet nyílt meg a motorteljesítménynövelés, sőt egyenesen a repüléstechnika terén a gázturbinák és gázsugarreakciós-motorok bevezetésével, amelyeknél a motoregység-súly is csökkenthető volt. A motorteljesítmény növelése az emelkedőképesség és repülési sebesség növekedését tette lehetővé, a sebességnövelés pedig a feületi terhelés fokozását vonta maga után a háború előtti 150 kg/m² érték közel kétszeresére, aminek következtében megnövelhető volt a repülőgép hasznos teher-